

บทบรรณาธิการ

“ความปกติในความไม่ปกติ”

วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับนี้เกิดขึ้นมาในช่วงเวลาของสถานการณ์ที่ไม่ปกติที่มีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่สร้างผลกระทบทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก งานวารสาร และการทำงานวิชาการของนักวิชาการก็ยังคงดำเนินไปอย่างปกติ แม้จะต้องอาศัยการปรับตัว แต่วารสารศิลปศาสตร์ ก็ยังยืนหยัดเพื่อเป็นเวทีการเผยแพร่ผลงานและความรู้ทางวิชาการต่อไป ผลของการศึกษาที่ปรากฏในบทความต่าง ๆ ของฉบับนี้ล้วนแล้วแต่แสดงความ “พิเศษ” โดยอาศัยข้อมูลที่อยู่เหมือนปกติธรรมดา ในฉบับนี้มีบทความที่หลากหลายเพื่อให้เห็นมุมมองด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษา การแปล มุมมองเชิงวัฒนธรรมและสังคมทั้งของไทยและประเทศในเอเชีย

การเรียนการสอนภาษาและการแปล

การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาและการแปลในสังคมไทย ในฉบับนี้เน้นที่ภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน กลยุทธ์ของการสื่อสารในการเรียนการสอนภาษา ในแง่ของการพัฒนาหลักสูตรว่าจะให้มีลักษณะเป็นอย่างไรนั้นควรต้องพิจารณาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย (สรรพ เอี่ยมมงคลสกุล และคณะ) ส่วนในแง่ของการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้น การพิจารณาวิธีการสื่อสารของผู้เรียนชาวไทย (พัชราพร แก้วกฤษฎาภรณ์) การเปรียบเทียบระหว่างกริยาในภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทย ทำให้เห็นมิติที่ต่างกันระหว่างมุมมองของผู้ใช้ภาษาชาวไทยกับภาษาญี่ปุ่น นับเป็นการศึกษาที่ช่วยให้เห็นถึงมุมมองที่ต่างกัน (กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คตะกะกิри) การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการทดลองใช้ภาษาเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น ที่น่าสนใจก็คือ ทำให้เห็นว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยพึงพอใจกับการสอนภาษาของอาจารย์ชาวไทย ในเรื่องของคำศัพท์ การออกเสียง และการใช้ภาษาพูด (ยุพกา พุกุชิม่า) ส่วนในเรื่องของการแปล ยังมีการวิจัยที่สนใจการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยในระดับข้อความโดยอาศัยเครื่องมืออย่าง Google Translate (ณัฐริธา ทับทิม) และบทความที่นำเสนอกลวิธีการแปลคำว่า “ต้อง” ซึ่งเป็นทั้งคำกริยาหลักและเป็นทัศนภาวะได้อย่างชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทย (กรรณิกา จิตรโสภา และเดวิซ เสวตไอยาราม)

นอกเหนือจากภาษาญี่ปุ่นแล้ว ยังมีบทความที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยและภาษาไทยเป็นภาษาจีน โดยการสร้างโมเดล 4PBL สำหรับพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาการแปล (กนกพร นุ่มทอง และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ) บทความทั้งหลายเหล่านี้ต่างชี้ให้เห็นทั้งบริบทภาพกว้างของการเรียนการสอนภาษา และบริบทเฉพาะของการเรียนโดยเฉพาะกับผู้เรียนภาษา

ความคิดแนวพุทธกับประวัติศาสตร์

ความคิดเชิงพุทธที่สัมพันธ์กับสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ของจีนมีความลึกซึ้งและมีมิติที่น่าสนใจ ในแง่ประวัติศาสตร์การเมืองแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับขบวนการทางสังคมแนวพุทธผ่านงาน (วาสนา วงศ์สุววัฒน์) ความคิดแนวพุทธศาสนายังสัมพันธ์กับบทบาทสตรีสมัยราชวงศ์ถึงที่ผูกติดกับแนวคิดของขงจื้อด้วย (ศิริวรรณ วรชัยยุทธ)

การรับรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึกผ่านสื่อ “ไทยมองไทย และเทศมองไทย”

ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกผ่านภาษา ได้ถูกนำเสนอในบทความหลายเรื่องด้วยกัน ภาษาที่ใช้สื่อสารในงานเขียนของนักเขียน “นี้วกลม” สามารถสร้างกระบวนการจินตภาพที่หลากหลาย (รุ่งฤดี แผลงสร) ส่วนการรับรู้ด้านเสียงพูดที่มีการเปรียบเทียบเสียงของผู้พูดภาษาไทยเมื่อพูดต่อเนื่องทำให้เห็นว่าพารามิเตอร์ด้านระยะเวลาช่วยเปรียบเทียบเสียงผู้พูดภาษาไทยได้ดี (ธนศักดิ์ ศิริคะเนรัตน์) ภาษาที่แสดงอารมณ์ขันในบทสนทนาในรายการวิทยุของไทย (สุวรรณ งามเหลือ)

งานด้านความคิดเชิงวัฒนธรรมของไทยไม่ว่าจะผ่านงานวรรณกรรมท้องถิ่นหรือบทเพลงก็ล้วนแสดงให้เห็นแง่มุมที่บ่งชี้ว่า ความคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น โลกทัศน์ทางความเชื่อดำรงตนอยู่อย่างไร การศึกษาสังข์ทองตอนกำเนิดพระสังข์จากสำนวนต่างๆ (ศุภรัช คุ้มครอง และสุภาณี พัดทอง) วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางในรอบสองทศวรรษ (พิชลินจ์ จินนูน) ความคิดความเชื่อเรื่องผีของล้านนา (ศราวุธ หล่อดี) ความคิดไทยผ่านงานดนตรีในงานเพลงเรื่อง เพลงแม่บท (ชายูติ ทศนวงศ์ว่า และวัศกรก แก้วลอย) หรือแม้แต่การทำงานในชุมชนที่ทำให้เห็นว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยที่อยู่ในผู้สูงอายุแม้จะอยู่ในสังคมเมืองยุคสมัยใหม่ (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี) บทความเหล่านี้เป็นลักษณะของ “ไทยมองไทย” แต่ขณะเดียวกันก็มีบทความที่แสดงให้เห็นถึง “เทศมองไทย” ด้วย โดยเฉพาะจากมุมมองของสื่อมวลชนรัสเซีย ที่สื่อให้เข้าใจกรอบความคิดเกี่ยวกับ “ไทย” นำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาในหนังสือพิมพ์รัสเซีย (ปริตต์ อรุณโอบษฐ์)

ไม่ว่าสถานการณ์ทางสังคมจะไม่ปกติอย่างไร แต่พวกเรา “คนทำงานวิชาการ” จะยังทำหน้าที่อย่างปกติต่อไป วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะเดินหน้าสร้างพื้นที่ให้ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของนักวิชาการจากหลากหลายสาขาและจากหลายประเทศ แสดงตัวให้ปรากฏเพื่อให้ผู้อ่านทุกท่านได้บริโภคผลงานเหล่านี้ให้เต็มที่ที่สุด

ขอได้โปรดติดตามวารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับหน้าว่าจะมีบทความเรื่องใด มีมิติแปลกใหม่ใด ๆ มานำเสนอให้ทุกท่านได้เชยชม

โควิด-19 ไม่สามารถหยุดยั้งพวกเราได้.

จันทิมา อังคพณิชกิจ
บรรณาธิการประจำฉบับ